

معنا شناسی و نقش معماری در ایجاد فضاهای هم اندیشی

بهاره میرزا زاده^۱، احمد ترکمان^{۲*}

- ۱- کارشناسی ارشد معماری، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر
۲- استادیار و دکتری معماری، عضو هیات علمی، گروه معماری، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت

The semantics and role of architecture in creating spaces of contemplation

Bahareh Mirzazadeh¹, Ahmad Torkaman^{2*}

- ۱- M.A from Islamic Azad University of Bushehr.
۲- Assistant Professor and Ph.D. in Architecture, Faculty Member, Department Of Architecture, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht.

E-mail: ahmadtorkamon@miau.ac.ir ایمیل نویسنده مسئول

*Corresponding Author: E-mail: mirzazadeh341@gmail.com

چکیده

معماری هنری اجتماعی است که هر معمار برای طرح هایش روش خاص خود را دارد ولی در نهایت همه ی طرح های معماری برای پاسخ به نیازهای اجتماعی آفریده می شوند؛ مراکز هم اندیشی یکی از بهترین مکان های جمعی برای رفع نیازهای روحی و شخصیتی افراد هستند و می توانند به عنوان یک تفریحگاه نیز به شمار آیند. هم اندیشی همچون ابزاری برای شناسایی فرصت های تفاهم و قوت افکار در جامعه است و دارای پیچیدگی های بیشتری نظیر زیبایی و اتحاد بصری، فرهنگ و اجتماع هستند. روش تحقیق به صورت توصیفی- تحلیلی و تحلیل محتوا بوده و برای جمع آوری اطلاعات با توجه پژوهش از روش کتابخانه ای استفاده شده است. ایجاد فضای مناسب جهت برقراری تعاملات اجتماعی در سطح اجتماعی و سطح شهری که شهروندان در آن با احساس تعلق به مکان نقش موثری در برنامه ریزی شهری داشته باشند از اهداف این پژوهش می باشد. مواردی را که در این پژوهش در قالب اهداف مرکز هم اندیشی به آن پرداخته شد، هر کدام در معماری به نحوی مشخص کننده ی برخی نیازهای مجموعه در ایفای هر چه بیشتر نقش خود به عنوان یک مرکز هم اندیشی مطلوب و موثر می باشد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد که معماری اصولی و طراحی مناسب فضا ها می تواند نقش اساسی در عملکرد این مجموعه ها و افراد جامعه ایفا نماید و با گسترش این عملکرد ها و تقویت آن در جامعه می توان شاهد ارتقای حس تعلق به مکان و تعاملات اجتماعی در جامعه گردید.

واژه‌های کلیدی

معماری، اجتماع، فضاهای هم اندیشی، ارتقای حس تعلق به مکان، دلبستگی مکانی

Abstract

Art is a social art that each architect has his own way of drawing. But ultimately all architectural designs are created to respond to social needs; Thinking centers are one of the best places to meet the spiritual and personal needs of individuals and they can also be a resort. Thinking is a tool for identifying opportunities for understanding and thinking in society and they have more complexities such as beauty and visual cohesion, culture and community. The research method was descriptive-analytic and content analysis and library method was used to collect information. The purpose of this study is to create a suitable environment for social interaction at the social and urban levels where citizens feel the sense of belonging to an effective role in urban planning. The issues discussed in this research in terms of the goals of the think tank, each in architecture, in a way that identifies some of the needs of the complex in fulfilling its role as a desirable and effective think tank. The results of this study show that the principled architecture and proper design of spaces can play an essential role in the performance of these collections and individuals in the community and by expanding these functions and reinforcing them in society, one can see a sense of belonging and social interactions in society.

Keywords: Architecture, Community, Spaces of contemplation, Promote a sense of place, spatial attachment

۱- مقدمه

مرکز هم اندیشی در واقع به معنی مرکز، محل و میدانی برای تجمع وگردهمایی انسان هاست. دلبستگی به مکان هم از دو جزء دلبستگی و تعلق به مکان تشکیل شده است. مسئله خلق یک فضای عمومی است که بتواند با ایجاد یک منظرشهری موفق خودکفا باشد و تعادلی همیشگی میان بستر طبیعی و فضاهای شهری ایجاد کند چرا که شهرهای امروزی کمتر از گذشته مراکزی که بتوانند خاطره ساز شوند را به چشم دیده اند. فضاهای شهری برای گردهمایی، ارتقای دلبستگی و تعلق مکانی و تعاملات اجتماعی که بتواند پاسخگوی نیازهای چندگانه در یک فضا باشد و بتوان در یک مکان چندین عملکرد را در کنار هم داشته باشد از اهمیت ویژه ای برخوردار است و به عنوان یک کمبود بزرگ محسوب می شود بنابراین ایجاد رضایت شهروندان از مراکز تجمع و هم اندیشی شهری، ایجاد مفهوم تعلق و دلبستگی مکانی و ایجاد یک محل تجمع و هم اندیشی شهری از ضرورت های این پژوهش می باشد. ایجاد فضای مناسب جهت برقراری تعاملات اجتماعی در سطح اجتماعی در سطح شهری که شهروندان در آن با احساس تعلق به مکان نقش موثری در برنامه ریزی شهری داشته باشند نیز از اهداف این پژوهش می باشد.

۲- پرسش ها

۱. چگونه می توان با ارتقای حس تعلق به مکان به طراحی مطلوب مرکز هم اندیشی رسید؟
۲. عوامل تاثیرگذار بر طراحی مرکز هم اندیشی کدامند؟
۳. چه عواملی تاثیرگذار بر ارتقای حس تعلق به مکان می باشد که در طراحی معماری قابل استفاده می باشند؟

۳- فرضیه ها

۱. حس تعلق با مفاهیمی نظیر هویت، دلبستگی مکانی، تعاملات اجتماعی و حس مکان رابطه ی مستقیم دارد و با طراحی فضایی که به طوری خلاقانه این مفاهیم را در برگرفته باشد می توان به مرکز هم اندیشی مطلوبی دست یافت.
۲. با نظریه، نیاز به تعامل و هم فکری، پتانسیل ها و نقاط ضعف مکان، پیشینه ی تاریخی و سنتی و اقلیم منطقه عوامل موثر بر طراحی مراکز هم اندیشی شناسایی می شوند.
۳. ساختار شخصیتی افراد، باورها، آداب و رسوم و سازماندهی فضایی بر ارتقای حس تعلق شهروندان به فضا موثر است.

۴- روش تحقیق

روش تحقیق به صورت توصیفی- تحلیلی و تحلیل محتوا بوده و برای جمع آوری اطلاعات با توجه پژوهش از روش کتابخانه ای استفاده شده است. در این پژوهش سعی بر این است تا با بررسی نقش معماری و عوامل موثر آن در ایجاد فضاهای هم اندیشی راهی به سوی حس تعلق به مکان و همچنین ارتقای تعاملات اجتماعی در افراد جامعه یافت. از این رو در این پژوهش به شرح معماری و معناشناسی هم اندیشی و نقش معماری در مراکز هم اندیشی پرداخته می شود.

۵- پیشینه تحقیق

دلبستگی به مکان از دو جزء دلبستگی و تعلق به مکان تشکیل شده است. دیدگاه های صاحب نظران در خصوص مؤلفه ها و عناصر حس تعلق به مکان متکثر و متنوع است و با استفاده از نظریات نظریه پردازان و تجارب داخلی و خارجی به تعاریف آنها در جدول (۱) پرداخته می شود. مراکز هم اندیشی مکان هایی هستند که برای تجمع، هم فکری، تعاملات اجتماعی و تبادل اندیشه به صورت مکان هایی چند منظوره در شهرها ایجاد شده اند. این مراکز همانند پلازاهای شهری

می توانند نقش قلب تپنده ی شهر را ایفا کنند، همچنین می توانند مکان مناسبی برای شکوفایی استعدادها و اندیشه های آینده ساز باشند. مرکزهم اندیشی ارتباط معنایی نزدیکی با پلازا دارد با یکسری تفاوت های کوچک. مرکز هم اندیشی لزوما در میدان های شهری ایجاد نمی شود و علاوه برداشتن بخش های روباز که جزء مهمی از فضا سازی است ۷۰ درصد از زمین را ساختمان های سر پوشیده ایجاد می کند. این مکان به صورت چند منظوره برای فعالیت های مختلف انسانی نظیر تعاملات فکری اجتماعی، ورزشی و تفریحی ایجاد شده است. عموما با جستجو در طراحی گذشته ی ایران این نتیجه حاصل می شود که ایجاد مکان هایی نظیر مراکز هم اندیشی کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

۶- هم اندیشی

هم اندیشی: درست اندیشیدن، یعنی درست تعریف کردن و درست استدلال کردن. به گردهمایی گروهی از صاحب نظران، متخصصان و گروه های بهره مند و ذینفع گفته می شود که برای بررسی و مطالعه ابعاد و ملزومات یک یا چند موضوع یا هدف معین، در زمان و مکان مشخص گرده هم می آیند. این گردهمایی امکان گفت و گو، تبادل نظر و ارائه راهکارهای محلی و اثر بخش را امکان پذیر می سازد (موسوی، ۱۳۸۰). هم اندیشی، در برگیرنده مبحثی باز و همزمان برای دستیابی به ایده های جدید است. هم اندیشی ابزاری برای دستیابی به تعداد بیشتری از عقاید یک گروه از افراد، در مدت زمانی کوتاه است. هم اندیشی می تواند ارزش فراوانی برای شناسایی فرصت هایی همچون توسعه بازار، مقابله با مسایل و مشکلات سازمانی یا به طور کلی حل مسئله داشته باشد.

۶-۱- شاخصه های هم اندیشی

- مراکز هم اندیشی به سرعت باعث شکل گیری تعداد زیادی از مفاهیم و ایده های جدید می شود.
- مراکز هم اندیشی می تواند افراد را درگیر کار کرده و به آنها اجازه دهد تا احساس کنند که مشارکت مثبتی دارند.

۶-۲- تقسیم بندی تعاریف هم اندیشی

در این بخش به تقسیم بندی کلی در مورد تعاریف مختلف ارائه شده در این مورد پرداخته شده است.

الف: تعاریف تشریحی

این تعریف ها بسیار گسترده است و در آنها بر عناصر تشکیل دهنده هم اندیشی و گردهمایی تأکید می گردد.

ب: تعاریف تاریخی

در این تعریف ها تکیه بر میراث اجتماعی یا سنت است و بر انتقال ارزشها و میراثها از طریق نسلی به نسل دیگر تأکید دارد.

پ: تعاریف هنجاری:

در این تعاریف تکیه بر قاعده یا راه و روش است و یا بر آرمانها و ارزشها علاوه بر رفتار تأکید دارد.

ت: تعاریف روانشناختی:

در این نوع تعریف بر گردهمایی، هم اندیشی و اندیشه ورزی بعنوان اساس حل مسائل و آموزشهای یک جامعه تأکید می گردد و پایه ای برای رفع احتیاجات در نظر گرفته می شود.

ث: تعاریف ساختاری

در این تعریف ها تکیه بر الگوسازی یا سازمان هم اندیشی و گردهمایی است.

ج: تعاریف تکوینی

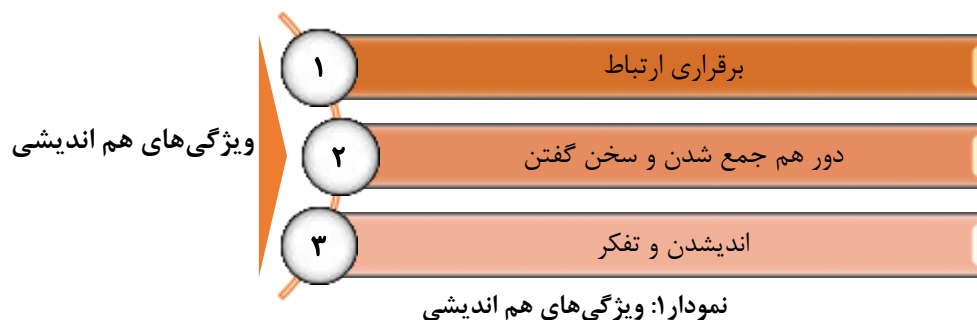
تأکید بر هم اندیشی به عنوان یک محصول یا یک تصور. هم اندیشی از عوامل مهم لزوم ارتباط افراد جامعه با یکدیگر است.

۷- مفهوم‌شناسی هم اندیشی و ویژگی‌های آن

هم‌اندیشی نوعی کنفرانس است که برای تبادل نظر گروهی کوچک تشکیل می‌شود؛ یک یا چند نفر از آن‌ها سخنران و بقیه شنونده هستند. این نوع گردهمایی می‌تواند شامل جلسات گروهی از دانشجویان که تحت هدایت یک استاد، در پژوهش یا مطالعه‌ای جدی حول موضوعی خاص شرکت می‌کنند یا واحد درسی پیشرفته‌ای را می‌گذرانند.

۸- ویژگی‌های هم اندیشی

برقراری ارتباط، انتشار افکار و بحث و مجادله در حضور دیگران (و نه فقط انتشار کتبی) معنی هم اندیشی دارد. هم اندیشی (نمودار ۱) در بر گیرنده مباحثی است که جهت دستیابی به ایده‌های جدید مطرح می‌شود و در نهایت به انسجام و «خرد جمعی» می‌انجامد. هم اندیشی همچون ابزاری برای شناسایی فرصت‌های تفاهم و تضاد قوت افکار در جامعه است. تبیین افکار نباید باعث اجتناب از طرح اندیشه‌ها گردد که این تبیین خود مقدمه‌ای بر تفاهم نهایی و تکیه بر خرد جمعی خواهد بود.

۹- مراکز هم اندیشی

فضاهای عمومی شهری فقط یک فضای ساده و معمولی نیستند. آن‌ها دارای پیچیدگی‌های بیشتری نظیر زیبایی و اتحاد بصری، فرهنگ، اقتصاد و اجتماع هستند (رفیعیان، خدایی، ۱۳۸۸). همیشه خلق فضایی که بتواند منظر شهری موفق‌تری ایجاد کند و خود کفا نیز باشد به عنوان یک نیاز در شهرها احساس شده است، فضایی که بتواند خاطره ساز شود و تعادلی همیشگی میان بستر طبیعی و شهر برقرار کند. فضای شهری همراه با تاریخ یک ملت در ادوار مختلف به وجود می‌آید، شکل گرفته و یا دچار تحول می‌شود. چون فضاهای شهری با ارزشی به دوران‌های گذشته تعلق دارد، نباید تصور کرد که در زمان حال به فضاهای شهری احتیاجی نیست. میدان یا حیاط عمومی شهر و محله از همان آغاز، از عهد باستان گرفته تا به امروز، نقش جمع کردن خانه‌ها یا عناصر شهری و محله‌ای را داشته است. انسان موجودی اجتماعی است و فعالیت‌هایش چه فرهنگی یا اقتصادی در فضاهای به هم مرتبط شکل می‌گیرد. (توسلی، بنیادی، ۱۳۸۶). پلازا و انواع فضاهای مشابه در میان اقوام اروپایی، خواه انگلیسی، آلمانی یا فرانسوی و مانند اینها قلب تپنده‌ی شهر و محل گردهمایی و تعامل اجتماعی است (پاکزاد، ۱۳۸۶).

۱۰- معنا شناسی مراکز هم اندیشی و گرد همایی

به فضایی که همه ی اشخاص شهر بتوانند آزادانه از آن بهره ببرند و با یکدیگر ارتباط برقرار کنند فضای باز شهری می گویند (عباسزادگان، ۱۳۸۳). بسیاری از میدان های شهری ممکن است برای عملکردی شهری و یا به نمایش گذاشتن یک بنا ساخته شوند (CARMONA, ۲۰۰۳). در طراحی یک مرکز هم اندیشی موفق باید باید دارای عملکردهای زیادی باشد از جمله فضاهایی برای تجمع افراد، به اشتراک گذاری افکار در زمینه های مختلف، فضاهای سر پوشیده و روباز، فضاهایی برای مطالعه مانند کتابخانه یا ایجاد فضایی مناسب در فضای آزاد، ایجاد آمفی تئاتر چه روباز و چه سر پوشیده، دارا بودن فضایی که افراد بتوانند به ورزش بپردازند مثل ایجاد یک سالن و یا اینکه قرار دادن وسایل ورزشی در گوشه ای از میدانگاه، در نظر گرفتن فضاهایی برای بازی، طراحی فضای سبز، مجهز کردن مکان به تلویزیون و ایجاد یک سری فضاهای آموزش مرتبط با حس سایت، تا با این امکانات افراد بتوانند با محیط اطراف و افراد دیگر ارتباط برقرار نمایند و با مراجعه مجدد به مکان و باز زنده شدن خاطرات آنان بتوانند حس تعلق به مکان را به صورت واقعی احساس نمایند.

۱۱- ایجاد مراکز هم اندیشی

مکان از عناصر اصلی هویت ساکنانش می باشد که انسان با شناخت آن می تواند به شناخت خودش دست یابد (حبیبی، ۱۳۸۷). ایجاد رضایت شهروندان از مراکز تجمع و هم اندیشی شهری موجب گردیده تا افراد این مکان ها را به عنوان مراکز اصلی شهر محسوب نمایند

۱-۱۱- هم اندیشی در جهان

برای پی بردن به فراگردها و مفاهیم کلیدی گردهمایی های امروزی، بررسی ریشه های تاریخی آن مهم خواهد بود. برخی از پژوهشگران سابقه ی اولین گردهمایی رسمی را به حدود پنج هزار سال قبل از میلاد حضرت مسیح (ع) نسبت می دهند که سومری های باستان، با هم اندیشی مهتران اقوام، ثبت و ضبط و مکاتبه های اداری و تجاری خود را در جلسه هایی مدون، ارائه می کردند و پیشنهادهای خود در رشد و شکوفایی اقوام را به خرد جمعی می سپردند. برخی دیگر از زمینه های این گونه هم اندیشی را می توان با بررسی مواردی نظیر طراحی و مهندسی ساخت اهرام ثلاثه ی مصر، شیوه ی کنترل و ارتباطات در امپراتوری روم باستان و چهارچوب قانونی تجارت در ونیز قرن چهاردهم پی گرفت.

۱۱-۲- مراکز هم اندیشی در جهان

از آنجایی که مرکز هم اندیشی تا حدودی پلازاها و میدان ها و میدان گاه های شهری را نیز در بر می گیرد و تمامی عناصر به کار رفته در آنها را به همراه ساختمان هایی چند منظوره را در خود جای می دهد به عنوان نمونه های مشابه، نمونه موردی های پلازاها و میدان ها قابل بررسی است.

اشارات هومر، شاعر باستانی یونان، حاکی از آن است که در حدود قرن هشتم پیش از میلاد این فضا، بخش جا افتاده و مشخصی از ترکیب کالبدی شهر یونانی را تشکیل می داده است. درد ولت - شهرهای یونانی، که بنیاد تجاری نیرومندی داشتند، با پیدایش آگوارا عملکرد این گونه فضاهای مرکزی انسجام بیشتری یافت و این فضای باز شهری به یگانه مرکز داد و ستد کالاهای روزمره و نیز محلی برای برگزاری اجتماعات مختلفی اهالی شهر تبدیل شد.

۱۱-۳- هم اندیشی در ایران

سابقه ی تاریخی اولین هم اندیشی های علمی با رویکرد اهمیت به خرد جمعی در ایران باستان به دوران کوروش کبیر باز می گردد که با دعوت از بزرگان ایران زمین به مطالعه ی حرکت سنجی و تشخیص ضرورت توجه به روابط انسانی، طراحی جا و مکان و مدیریت مواد پرداخت. سیر تاریخی دولت ها نشان دهنده ی این است که همواره نخبگان و اندیشمندان علمی در هر حکومتی با برگزاری این گونه نشست ها و با اعتقاد به خردگرایی اجتماعی، راه کارهای خود را در بهبود شرایط وقت و مدیریت بحران، به مشورت می گذاشتند که این رویکرد در دوران معاصر ما و با توجه به عطش نسل جدید بشری در دستیابی به بیکرانه های علم، قالب گردهمایی ها، سمینارها و کنفرانس ها را به خود گرفته است که با توجه به موضوع مطروحه فرم و چهارچوب خاص و تعریف شده ای را به خود اختصاص می دهد.

روند رو به رشد توسعه ی بشری در عصر حاضر و سیر اشتها ناپذیر انسان در واکاوی ابعاد ناشناخته ای از علم و تکنولوژی، لزوم این امر مهم را بیش از پیش آشکار می سازد که باید نتایج حاصل از نشست های نخبگان ارزشمند علمی با مدیریت مدون و بسط آن به لایه های اجرایی در قالب راه کارهای علمی و عملی به ارگان های ذی ربط ابلاغ شده و نهادهای سازی شود و بی تردید ارزش گذاری آن و امکان نشست های بعدی را تا نمود عینی نتایج حاصل از این قشر خاص، به آسانی میسر نخواهد بود.

رویکرد حرفه ای به برگزاری گردهمایی ها از آن جا حائز اهمیت است که بازدهی مطلوب آن نیازمند بسترسازی مناسب قبل برگزاری، رویکرد حرفه ای و مدرن در هنگام برگزاری و تلاش مستمر و مداوم در پی گیری نتایج حاصل از آن پس از برگزاری است که می تواند این نشست ها را در زمره ی جدی ترین اقدامات در جهت تولید علم و معرفی فن آوری های نوین و امکان سنجی کاربرد گسترده ی آن در سطح اجتماع و یا آزمون کاربرد در جامعه ی آماری قرار دهد.

۱۱-۴- مراکز هم اندیشی در ایران

پیشینه هم اندیشی در ادوار مختلف تاریخی (جدول ۲) و فضاهای شهری در ایران حاکی از آن است که ایرانیان بسیار پیش از اروپاییان به محاسن تلفیق کاربری های گوناگون در قالب مجموعه های واحد پی برده اند. کتابخانه ها، مساجد، مدارس، بازار، حسینیه ها و تکایا همواره به عنوان اندام های یک ارگانیزم واحد به هم مربوط بوده اند و کاربری های عمومی شهر نه به صورت ساختمان های مجزای قرار گرفته در فضاهای بیرونی میدان و خیابان، که اجزا و درون های مجموعه ای بزرگ به شمار می روند.

جدول ۲: جمع بندی دلایل ایجاد مراکز هم اندیشی در ادوار مختلف تاریخی (منبع: نگارنده)

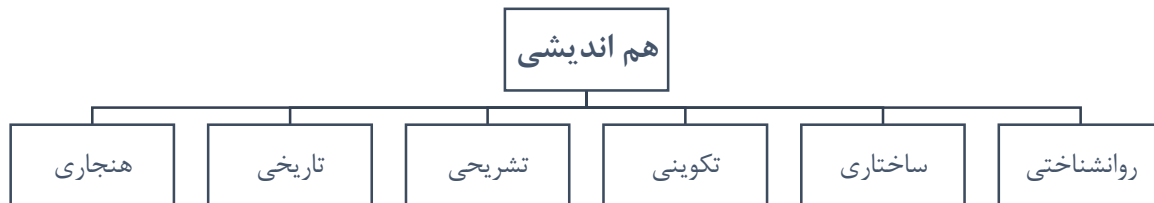
دوره ی تاریخی	دلایل ایجاد مراکز هم اندیشی
قرن هشتم پیش از میلاد	در یونان آگوراهایی با هدف داد و ستد شکل گرفت.
پنج هزار سال قبل از میلاد مسیح	سوومری های باستان، با هم اندیشی مهتران اقوام، ثبت و ضبط و مکاتبه های اداری و تجاری و ارائه ی پیشنهادات می پرداختند.
قرن چهاردهم	در ونیز در رابطه با چهارچوب های قانونی تجارت هم اندیشی می شد.
دوران هخامنشیان	اولین هم اندیشی های علمی در ایران با هدف مطالعه ی حرکت سنجی و تشخیص ضرورت توجه به روابط انسانی، طراحی جا و مکان و مدیریت مواد شکل گرفت.

۱۲- معماری و فضاهای هم اندیشی

۱۲-۱- معماری و هم اندیشی

با توجه به توسعه ی جوامع انسانی و تغییر شیوه ی زندگی به دلیل ارتباط نزدیک با طراحی محیط در معماری مورد توجه قرار گرفته است (مطلبی، ۱۳۸۰). رلف معتقد است که مکان زمانی از فضا در درجه ی بالاتری قرار دارد که دارای ۳ خصوصیت باشد یعنی: محدوده ی کالبدی، فعالیت و معنا (TUANT، ۱۹۷۴: RELPH، ۱۹۷۶).

نمودار ۲: هم اندیشی

۱۲-۲- تاثیر معماری در ایجاد فضاهای هم اندیشی

معماری هنری اجتماعی است که هر معمار برای طرح هایش روش خاص خود را دارد ولی در نهایت همه ی طرح های معماری برای پاسخ به نیازهای اجتماعی آفریده می شوند و با ایجاد معماری موثر در محیط می توان موجب ارتقای حس تعلق به مکان را در مراکز گردهمایی بوجود آورد. طراحی فضاهای شهری علاوه بر ابعاد شکلی و زیبایی بصری وابسته به فعالیت های جاری در فضا و جنبه های اجتماعی نیز هست و فضا به کمک تجربه ی حرکت انسان در آن درک می شود (Zucker، ۱۳۵۹) و با توجه به انبوه جمعیتی که در فضاهای شهری گرد هم می آیند می تواند جایی باشد که مردم وقتشان را در آن جا می گذارند (Gehl، ۱۹۸۷)، در کل دو عنصر اصلی معماری یعنی توده و فضا و پیوند دو طرفه ی این دو جوهره ی طراحی است (Bacon، ۱۹۶۷) و با ادغام کردن فعالیت ها و کاربری ها، قابلیت دسترسی برای همگان، ایجاد وضوح و محیط های ماندگار، آزادی عابران پیاده، کنترل و ترکیب روش ها و درس آموزی از گذشته می توان کیفیت قلمروهای عمومی شهرها را افزایش داد (تیبالدز، ۱۳۸۳).

افراد به مکان هایی دلبسته می شوند که روابط اجتماعی و هویت گروهی را تسهیل می کند. ویژگی هایی همچون تراکم، مجاورت با امکانات رفاهی و سایر عرصه های اجتماعی بر این تعاملات تاثیر گذار است (کریمی مشاور، ۱۳۸۹: ۱۸) و راهکارهای عملی در طرح معماری شامل هویت، مالکیت، یادآوری خاطرات، ایمنی و امنیت، رضایت مندی سکونت و آسایش و خوانایی است. (پیله چی ها، ۱۳۹۲). هرمان موتیسیوس از نظریه پردازان ممتاز آلمانی در سال ۱۹۱۱ در این باره چنین میگوید: معماری وسیله ی واقعی سنجش یک ملت بوده و هست. هنگامی که میتواند مبل ها و لوسترهای زیبا بسازد اما هر روزه بدترین ساختمان ها را می سازند. دلالت بر اوضاع نابسامان و تاریک آن جامعه دارد. اوضاعی که در مجموع، بی-نظمی و عدم قدرت سازمندی آن ملت را به اثبات میرساند و در نهایت معماری یک وسیله برای سنجش یک ملت است (گروتر، ۱۳۷۵).

۱۳- نتیجه گیری

با توجه به رشد آگاهی‌ها و شناخت انسان از آناتومی و صنعت زندگی جمعی و ارتباط انسان با محیط اطراف خود چه طبیعی باشد و چه ساخته او، معماری موقعیتی مناسب جهت رسیدن به جواب جهت‌گیری‌ها و رویا‌هایی است که معمار و افراد یک جامعه در پی آن هستند. با طراحی معمار از افکار افراد و اجتماع طرحی را پایه ریزی می‌نماید که در واقعیت موجب برآورده شده نیاز آنها در مسائل زندگی می‌باشد و در آنجاست که معماری نقش خود را روشن می‌نماید. در این میان هر طرحی نیازمند یکسری الگوهای پایه و ابعاد اندازه‌های مشخصی است که در طول زمان و عموماً بر اساس تحقیق و تجربه به دست آمده است و توجه به آن‌ها روند کار طراحی را تسهیل نموده و کیفیت کار را بالا می‌برد.

مواردی را که در این پژوهش در قالب اهداف مرکز هم‌اندیشی به آن پرداخته شد، هر کدام در معماری به نحوی مشخص کننده ی برخی نیازهای مجموعه در ایفای هر چه بیشتر نقش خود به عنوان یک مرکز هم‌اندیشی مطلوب و موثر می‌باشد. با یک بررسی کلی، بر روی مراکز هم‌اندیشی نتایج آن را در طراحی مراکز هم‌اندیشی تبدیل به بنایی با شناسه های اقلیمی و مدرن و پرداختن به اصل تعلق به مکان گردیده است که به عنوان نمادی در حس تعلق به مکان در شهر در می‌آید و تبدیل تئوری های فکری و انتظام های ذهنی به یک طرح کالبدی و موفق و قابل قبول یکی از مهم ترین بخش های آن است که با عملکرد درست مجموعه افراد و جامعه به مکان دل بسته و احساس تعلق به مکان در آنها پدیدار می گردد؛ با احساس تعلقی که افراد به مکان می نمایند موجب می گردد تا افراد با هم به صورت خواسته یا ناخواسته به تعامل با یکدیگر بپردازند و در نهایت مرکز هم‌اندیشی بنایی جهت ارتقای تعاملات اجتماعی در جامعه تبدیل می گردد.

مراجع

- ادوارد، ر. (۱۳۸۹) "مکان و بی مکان"، ترجمه محمدرضا نقصان محمدی، ناشر آرمان شهر.
- پاکزاد، ج. (۱۳۸۶) "سیر اندیشه ها در شهر سازی"، انتشارات شهیدی.
- پاکزادمنش، پ. نوری نشاط، سعید. پاکدل نژاد، مصطفی. (۱۳۹۳) "هم‌اندیشی محله ای و جایگاه آن در مدیریت محله گامی به سوی مشارکت شهروندان در توسعه محله"، ناشر: فرهنگ و تمدن.
- توسلی، م. بنیادی، ن. (۱۳۸۶) "طراحی فضای شهری (فضاهای شهری و جایگاه آنها در زندگی و سیمای شهری)"، انتشارات شهیدی: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- تیبالذر، ف. (۱۳۸۳) "شهرسازی شهروند گرا"، ترجمه محمد احمدی نژاد، نشر خاک، چاپ اول.
- حبیبی، ر. س. (۱۳۸۷) "تصویرهای ذهنی و مفهوم مکان"، مجله هنرهای زیبا، شماره ۳۵، صفحه ۵۰-۳۹.
- رفیعیان، م. خدائی، زهرا. (۱۳۸۸) "بررسی شاخص ها و معیارهای مؤثر بر رضایتمندی شهروندان از فضاهای عمومی شهری". مجله راهبرد، شماره ۵۳، صفحه ۲۴۸-۲۲۷.
- عباس زادگان، م. (۱۳۸۳) "نگرش نهضت مدرن معماری - شهرسازی به فضاهای شهری"، ماهنامه شهرداری ها، شماره ۶۷.
- کاشانی جو، خ. (۱۳۸۹) "بازشناخت رویکردهای نظری به فضاهای عمومی شهری"، نشریه هویت شهر، بهار و تابستان، دوره ۴، شماره ۶، صفحه ۹۵ تا ۱۰۶.
- کرمونا، م. (۱۳۸۸) "مکان های عمومی فضاهای شهری"، ترجمه فریبا قرائی و دیگران، انتشارات دانشگاه هنر.
- کریمی مشاور، م. (۱۳۸۹) "بررسی مفهومی و کارکردی دلبستگی مکانی"، مجله نظر، شماره ۱۲، ص ۲۱-۱۶.
- گروتر، ی. (۱۳۷۵) "زیبا شناختی در معماری"، ترجمه جهانشاه پاکزاد و عبدالرضا همایون، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

- مطلبی، ق. (۱۳۸۰) "روان شناسی محیطی دانشی نو در خدمت معماری و طراحی شهری"، مجله هنرهای زیبا، شماره ۱۰.
- موسوی کاظمی محمدی، س.م. (۱۳۸۰) "توسعه ی پایدار شهری: مفاهیم و دیدگاه ها"، نشریه: تحقیقات جغرافیایی، پاییز، دوره ۱۶، شماره ۳، صفحه ۹۴-۱۱۳.
- Carmona, M., Health, T., OC, T. & Tiesdell, S. (۲۰۰۳). Public Spaces_ Urban.
- Gehl, J. (۱۹۸۷). *Life between buildings: using public space*.
- Persian by Taheri, F. Tehran: Iran architecture & urbanism research center. New York: Van Nostrand Reinhold. Bacon, E. (۱۹۶۷). Design of cities. Translated to
- Ralph, E. (۱۹۷۶). On The Identity Of Places. In Relph, E. (۱۹۷۶). Place And Placelessness, Pion, London, ۴۴-۶۲.
- Zucker, P. Town and Square, from the Agora to the village Green, MIT Press, USA, ۱۹۵۹.